

Välkommen Parsonvalp

Utgiven av Svenska Parson Russell klubben

1:a upplagan 2005

copyright Birgitta Lindius

Utrustning

Sovplats, kan vara en papplåda eller brödback i plast; valpar älskar att gnaga. S.k. wetbed, konstskinn som alltid är torrt, att lägga på tidningarna i botten på lådan. Mjukt halsband och litet koppel, de som är avsett för katter brukar passa. Bur i vuxenstorlek att ha i bilen och när valpen behöver koppla av för övrigt.

När ni kommit hem

Titta på din nya valp! Så förtjusande söt, så gullig, så liten! Inte kan man tro att den redan har alla de egenskaper en grythund ska ha; mod, envishet och förmåga att ta egna beslut. Gå en runda i bostaden och berätta vad som finns, var han ska sova och äta. Presentera de som ev. inte var med när ni hämtade. Inte förstår han allt du säger, men doften och rösterna kommer han ihåg.

Har ni pratat igenom hemma hur ni ska ha det med er nya familjemedlem? Naturligtvis har ni plockat undan mattor som inte går att tvätta i maskin, sett till att det inte finns små vassa saker typ legobitar på golvet och placerat älskade gosedjur högt. Men har ni pratat om var han ska sova? En valp är van att vara med sin flock och sover helst i någons säng, men ska ändå ha en egen sovplats, där den får vara ifred.

Vem ska sköta rastningen? Det tar tid innan den säger till själv att de behöver gå ut, men har man tur inträffar kissnödigheten när man är ute och då ska den ha mycket beröm. Pölar inomhus torkar man bara upp, möjligen med en suck när valpen blivit så stor att den borde.....

Torrfoder och vatten

Maten är viktig. Valpen ska helst ha torrfoder avsett för valp, gärna samma sort som den fått hos uppfödaren. Det må se osmakligt ut, men innehåller alla de näringsämnen, mineraler och vitaminer i rätt proportioner som den växande valpen behöver. Ge inga tillskott. Klåda hos unga hundar, säger Ann-Mari Hammarlund, beror i de flesta fall på att valpen fått för lite fleromättat fett. Det finns rätt typ av fett i valpfodret, drygar du ut det på något sätt, är risken att det blir för lite. En valp ska ha mat i små mängder minst fyra gånger om dagen. Kan du inte hålla regelbundna tider är det bättre att kulorna får stå framme. Tycker du att den äter för lite - kolla avföringen. Du kan också blöta upp en kula i vatten, så att du får en idé om hur mycket den lilla magen rymmer. Vill du nödvändigt ge välling? Ge ljummen A-fil istället - mycket bättre balanserat.

Fostrå på en gång

Kommer du ihåg vad din uppfödare sa? Sätt gränser på en gång! Men inte kan man säga nej till en så liten? Titta så gullig han är när han morrar!

Tro oss som vet - en terrier är inte gullig när han fullvuxen morrar över något han anser sitt. Och det är nu, när den lille är mellan åtta och tolv veckor, hans psyke är som mest formbart. Nu ska den få klart för sig att människan är störst

och bäst lämpad att skydda familjen, även om hon kan behöva en hjälpande hund, som skäller på barnvagnar, cyklar, joggare, småbarn, mötande hundar och annat farligt.

Anser du inte att du behöver hjälp med detta viktiga måste du förmedla det till din assistent via ditt kroppsspråk. Ett stramande koppel betyder ”gör dig beredd, här måste vi kanske slåss” Troligen, tänker den lilla hunden, betyder ”Tyst” ungefär samma sak. Eller om det är mattes sätt att skälla. I varje fall är det skönt att vi hjälper varandra. När det kommer särskilt läskiga hundar brukar matte visa hur stor och farlig jag är genom att ta upp mig, då blir dom spaka.

Alternativet kan vara att prata med den lille där nere i kopplet. ”Där kommer en barnvagn med en gullig bebis. Titta en sån gullig hund.” Ordet ”gullig” har positiv klang; man brukar få godis när man är gullig. Skulle du tycka att den mötande hunden är i hemskaste slaget, se till att du själv är mellan valpen och den andre ”matte skyddar dig”.

Regelbunden vård

En terrier är extremt känslig för intrång i kroppszonen. Det gäller alltså att hantera valpen så mycket som möjligt - gulla med den, inte svårt, och klippa klor, gärna en pyttebit varje vecka. Borsta är också bra, men bada inte förrän det är absolut nödvändigt, d.v.s. när den rullat sig i något äckligt. Första gången pälsen ska trimmas varierar, men valppälsen måste bort för att lämna plats för den vuxna, sträva, avstötande.

En veterinär ska man skaffa sig. Första träffen är vid 12 veckor då valpen ska vaccineras mot valpsjuka, sen dröjer det till ettårsdagen, men det är skönt att veta vem man ska vända sig till om det inträffat något, som inte uppfödaren kan hjälpa till med. Skulle valpen kräkas eller få lös avföring blir rådet för det mesta att vänta någon dag, ”en parsonvalp tål allt utom konserveringsmedel”. Bor ni i fästingområde ska du absolut behandla förebyggande - Parson tål Expot bra. Avmaskning enligt rekommendationer från Axilur är dels ett par gånger före leverans, sedan vid 10 och 15 veckor, d.v.s. ett par veckor efter vaccinationen. Därefter ”vid behov”; bruks- och jakthundar oftare.

Parson, en arbetande hund

Du har skaffat en Parson därför att ni är en aktiv familj som vill ha en hund som kan hänga med på det mesta. Du vill gärna ha sällskap i joggingspåret och i stallet och barnen behöver en kompis. Du har valt alldeles rätt, men skynda långsamt. Ingen jogging för valpar under sex månader och inte heller långa promenader, men sitta i ryggsäck är kul. Lär barnen att lugna ner valpen efter lek, en terrier är i princip outtröttlig, och måste ibland läras att koppla av. Du kan inte lämna valpens fostran till barnet, men goda lekkamrater blir de. Parson älskar att lära sig konster och barn har mycket större tålamod än vuxna.

Hur ska jag träna min Parsonvalp?

Från allra första dagen ska du ta initiativet. En grythund är avlad för att vara envis och ta egna beslut - det är förhoppningsvis de egenskaperna du fallit för. De första veckorna ska valpen sova mycket och leka själv eller med dig om/när du har lust. Inga långa promenader, men lite skutt och lek på närmaste gräsplätt och så mycket beröm när den kissar eller bajsar ute.

När den är vaccinerad vid 12 veckor är det dags att planerat träffa andra valpar. Hör med närmaste brukshundklubb om de har valplek och passa på att anmäla dig till valpkurs. Ju fler ”konstiga” raser den lille träffar som valp, desto tryggare blir den som vuxen.

Fortfarande inga långa koppelpromenader, men gärna kurragömmalekar i närmaste skog. Träna mycket på att kalla in valpen, ropa namnet och spring bort från den om den inte lyder på en gång. Jaga den aldrig om du inte vill ha en hund som vill få dig att leka jakt. Leta saker inne är också kul, men kom ihåg att det är du som bestämmer när.

Utställning

Vid fyra månader kan ni delta i er första valputställning - ett jättebra sätt att träna på; massor av hundar, gå fint i ringen och stå stiligt på bordet. Det finns ”handlingsträning” för den som är osäker. Nu kan du också gå längre skogs-promenader med okopplad hund - mycket beröm när den använder nosen.

Viltspår & Gryt

Sex månader gammal får din hund göra anlagsprov i Viltspår och fortsätta med tre första pris i Öppen klass, men Viltspårchampion blir den inte förrän den fått minst en tvåa i unghundsklass = efter 15 månaders ålder.

För grytprov är nedre gränsen 12 månader, men en Parson mår bra av att börja senare med träning i konstgryt med levande grävling. Lydnad är viktigt att du har - hunden måste kunna kallas ut och att ta sig fram i smala passager liggande på sidan är bra att träna.

Lydnad & Agility

För Lydnadstävlingar finns ingen åldersgräns för hunden, däremot får föraren inte vara under 12 år. Bra lydnad är grunden för allt hundarbete, att ha en hund som lärt sig lyssna på sin förare är guld värt. En Parson lyssnar gärna, men ibland förbehåller den sig rätten att ifrågasätta dina beslut. Därför är det viktigt att den unga valpen lärt sig vem som är klokast.

Den som ska tävla i Agility ska ha uppnått 18 månader senast dagen före tävlingen - träna får du börja tidigare, men hunden ska ha växt färdigt. Har du tänkt satsa på Agility kan du t.ex. träna att valpen går slalom mellan dina ben, balanserar på stockar i skogen och går igenom rör.

Rasens historia

”Fox terriers”

I England jagar man räv från hästryggen med hjälp av ett "pack of hounds". Går räven ner i ett gryt har man "Fox terriers" för att få upp räven igen. Från början gjordes det för att hjälpa bönderna att hålla rävstammen nere så att lammen skulle få vara ifred. I Wales hade man ännu till för några år sedan av kommunen anställda terriermän som skulle hålla efter grävlingarna av samma anledning.

Blivande prästen John Russell, född 1795, skaffade sitt första ”pack” redan i boardingschool och sin första terrier, mjölkbudets vita Trump, sista året vid Oxford. På den tiden kunde "Fox terriers" se ut lite hur som helst; John Russell fann att det var praktiskt att ha vita hundar som kontrast till räven, den mörka jorden och det gröna gräset och han blev berömd för sina vita ”Fox terriers”.

Vinterjakten på räv utvecklades på de stora godsens till ett populärt överklassnöje. Man red över de gröna fälten i röda rockar på välryktade hästar efter ett koppel av exakt lika hounds. Självklart måste man då ha en svärm vackra vita terriers, så eftertraktade av deltagarna i jakten, att de som inte kunde sköta sitt jobb, att spränga de rävar som gick i gryt, alltid kunde säljas till någon som sällskap.

Intresset för att visa upp sina hundar på utställningar blev starkt och The Kennel Club bildades med Rev. John Russell, berömd för sina jagande Fox Terriers, som en av undertecknarna. Han deltog i början både som utställare och som domare, men slutade besviknen över att terriernas användbarhet i jakt försumrades.

Parsons Jack Russells

Parson John Russell dog 1883. 1885 bildade en grupp ledd av Arthur Heine-mann the Parson Jack Russell Terrier Club med syftet att "uppmuntra uppfödning av den gamla typen av North Devon Fox Terrier, som blivit berömda genom rev. John Russells avel.". Klubben blomstrade till efter andra världskriget.

Ingen vet riktigt varför varje vit liten terrier kom att kallas Jack Russell, skriver Sheila Atter i sin bok Jack Russell Terriers Today, men efter kriget kom en fullkomlig explosion av ”Jack Russells”. Ett respektabelt namn man kunde sätta på i stort sätt vilken gatukorsning som helst - Parson Jack Russell hade ju bevars varit emot att registrera i The Kennel Club. Medvetna korsningar mellan Fox Terrier/Sealyham hade startat redan i mellankrigstiden och Jack Russell/Chihuahua korsningar gjordes för att möta stadsbefolkningens efterfrågan av miniatyr Jack Russells.

Terriermännen var inte mycket bättre. ”Fox” terrierns ursprungliga uppgift var att spränga den räv som gått ner i ett gryt, så att houndsen kunde fortsätta att jaga efter den. Den fick absolut inte vilja döda sitt byte och den måste också kunna gå bra i flock, till skillnad mot de terrier som användes i de populära ”råattracen”. Det finns en berömd bild av Eddy Chapman, kennel Foxwarren, där han går mitt bland alla sina terriers som illustrerar hur dessa ska vara. Men, alla terriermän jobbar inte för Hunts och de som gör det har jeepar och kan ha sina terriers i burar. Ska man hålla efter grävling och mink fordras en annan typ av terrier, så man korsade sina arbetande terriers med t.ex. Lakeland. Också Border, Staffordshire, Bedlington och Fox Terrier drag kan spåras i vissa kullar. Man formade i viss mån sin egen typ av Jack Russell, men genom att visa sitt avelsresultat på Working Shows höll man trots allt kvar Parsons typ.

Olika klubbar

Den första klubben för Jack Russell terrier, bortsett från den avlidna PJRTC, bildades i Australien 1972. Den följdes 1975 av The Jack Russell Terrier Club of Great Britain, där man redan från början stred om storlek och typ. Många ville enbart ha den traditionella 14”, men många ville också ha med de mindre, så till slut enades man om en mankhöjd varierande mellan 10” och 15”. Åren efter bildades fler klubbar, en del dog snabbt andra blomstrade.

Alla hade de stor variation på höjd, men The South East Club, SEJRC, skiljde sig markant. De hade två höjder Miniatur upp till 11” och Standard 11” - 13”. Där fanns alltså ingen plats för den traditionella arbetande terriern.

SEJRC-terriern var i huvudsak kortbent och långryggad, den typ de flesta anser vara ”Jack Russell” och som sedan 2002 typas in i SKK. Den ägdes till största delen av människor som inte hade det minsta intresse av jakt. JRTC-terriern däremot svarade i stort sett upp mot den ursprungliga Heinemann-standarden 1904.

I november 1983 sände SEJRC en formell begäran till The Kennel Club om erkännande av den kortbenta, långryggade Jack Russelln. Samtidigt hade den australiska klubben hos sin kennelklubb begärt ett erkännande av sin variant av Jack Russell - också den kortbent. Många inom JRTCGB blev skakade av tanken på att man skulle kunna erkänna en terrier så långt från den ursprungliga, men de ledande terriermännen föredrog att hålla sig utanför de etablerade kretsarna. Man höll på att bygga upp ett nätverk av JRTC-klubbar över världen som alla behövde servas med domare och hundar från England - på sommaren då det i alla fall var lite att göra med jakten.

Nåväl. En utbrytargrupp ledd av bl.a. sekreteraren i JRTC, Ruth Hussey-Wilford skakade liv i den gamla Parson Jack Russell Terrier klubben och började aktivt arbeta för att få Parson typen erkänd, vilket lyckades i januari 1990. Man lade ner mycken möda på att spåra stamtavlor bakåt, för att hitta så mycket ”rent” blod som möjligt, ändå finns det en vit Lakeland, Kenterfox

Flint, registrerad som Parson. Ännu värre skulle det bli när man i FCI-länderna började att mönstra in Jack Russells till Parson. Många Parson-liknande "hästrussells" registrerades och ställer fortfarande till det för förvånade uppfödare. På några generationer med omsorgsfull avel bör problemet dock vara borta.

Jack Russell i Sverige

Monica Bäck beskriver i JRTC of Swedens Julnummer 1988 hur hon via kontakter med Eddie Chapman och med hjälp av Svenska Hundklubben, kunde introducera den högbenta Jack Russeln i Sverige. 1988 hade man c:a 150 registrerade hundar. Av dessa var 55 stambokförda, d.v.s. med 3-leds stamtavla.

Det stormade rejält i klubben, den splittrades och enades, men hela tiden kom nya högbenta Jack Russells från arbetande kennlar i England. Samtidigt kom det mängder av kortbenta Jack Russells, dels tillsammans med hästar man köpt in, dels via rena hundhandlare. Efterfrågan på den käcka lilla hunden var svår att mätta och inte frågade man efter kommande benlängd eller jaktmöjligheter, när man smalt inför den näpna valpen. Argumentet att man inte skulle registrera i kennelklubben "det bara förstör hundarna" användes av alla uppfödare oavsett vad hundarna hade för benlängd.

1992 började SKK mönstra den av engelska The Kennelclub erkända Parson Jack Russell och en del större uppfödare, som tröttnat på "Vilda Västern", samt en hel del ägare av "hästrusslar" fick sina hundar registrerade utan att få sin stamtavla med sig. Först 2002 fanns det tillräckligt många Parson Russell med treleds stamtavla för att FCI skulle finna det meningsfullt att låta oss tävla om CACIB.

2000 tog vår engelska moderklubb bort "Jack" - rasen heter nu Parson Russell 2002 erkände FCI den kortbenta varianten "Jack Russell" som en egen ras med en australisk standard som grund. Mönstring av dessa har sedan dess pågått i Sverige utan störningar. En del högbenta har kommit till mönstringarna och blivit hänvisade att typa in som Parson Russell.

Historiska delen: Atter, Sheila Jack Russell Terriers of today,

Ringpress ISBN 0 86054 045 7

Bäck Monica artikel i JRTC of Sweden, Julnummer 1988

Registreringar, källa Hundsport 1-2 2005

1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
122	119	204	160	204	262	241	329

Klubbar att vara medlem av som Parsonägare:

Parsonklubben, första året har du fått skänkt av din uppfödare därefter till postgiro 79 97 48 - 9	200:-
Kennelklubben, ansökan finns bland reg.pappren pg 1177-5 Tidningen Hundsport bl.a.	340:-
Terrierklubben när du ska ställa ut i officiell klass pg 83 24 00-6	240:-
Brukshundklubben eller liknande när du ska gå kurs	
Grythundsklubben när du ska börja träna gryt & viltspår	200:-